

บทบาทของทันตภิบาล ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ต่อผลการปฏิบัติงาน ตามตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุข ปี 2558

อมราภรณ์ สุพรรณวิวัฒน์* ส.บ., บธ.ม.

รัตนภรณ์ มั่นคง* วท.บ., วท.ม.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุข เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง สุ่มจังหวัดตัวอย่างจาก 4 ภาคๆ ละ 4 จังหวัด รวม 16 จังหวัด กลุ่มตัวอย่างเป็นทันตภิบาลทุกคนในจังหวัดนั้น ที่ทำงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม่น้อยกว่า 1 ปี เก็บข้อมูลระหว่าง มกราคม-เมษายน พ.ศ.2559 โดยส่งแบบสอบถามให้ทันตภิบาล จำนวน 755 ฉบับ ทางไปรษณีย์ แบบสอบถามได้รับการตอบกลับร้อยละ 49.0 กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิง ร้อยละ 83.5 อายุเฉลี่ย 28.4 ปี ผลการศึกษาพบว่า ทันตภิบาลรับรู้บทบาททั้ง 5 ด้านในระดับดีมากและได้ปฏิบัติตามบทบาทนั้น ยกเว้น การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ทันตภิบาลที่มีผลการปฏิบัติงานได้ตามตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุขปี 2558 ทุกตัวมีเพียงร้อยละ 37.3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ การรับรู้บทบาททุกข้อใน 3 ด้านคือ บริการทันตกรรมพื้นฐาน ($p=0.001$) ทันตสาธารณสุขเชิงรุก ($p<0.001$) การบริหารจัดการและวิชาการ ($p=0.014$) และการปฏิบัติงานตามบทบาททุกข้อใน 4 ด้านคือ บริการทันตกรรมพื้นฐาน ($p<0.001$) ทันตสาธารณสุขเชิงรุก ($p=0.001$) บริหารจัดการและวิชาการ ($p=0.003$) และการสร้างเสริมศักยภาพชุมชน ($p<0.001$) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้านส่งเสริมสุขภาพพระดับปานกลางถึงมาก มีผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุข ปี 2558 มากกว่ากลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีต่องานส่งเสริมสุขภาพในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.009$)

คำสำคัญ : บทบาททันตภิบาล / ตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุข

The role of dental nurses in Tambon Health Promoting Hospitals to the performance following dental health indicators in 2015

Ammaraporn Supanwivat* *B.P.H., M.B.A.*

Rattanaporn Mankong* *B.Sc., M.Sc.(public health)*

Abstract

This study aimed to investigate the role of dental nurses in Tambon Health Promoting Hospitals (THPH) and factors related to the performance following dental health indicators. It was a cross sectional study. Sampling draw from 4 regions, 4 provinces for each region. Total number was 16 provinces, Samplers were dental nurses working at Tambon Health Promoting Hospitals more than 1 year. Data was collected between February and April 2016. 755 questionnaires were sent by mail. The return rate was 49 percent. 83.5 percent of respondents were women with the average age was 28.4 years old. It was found that they recognized all five roles in “very good” level and could practice follow the roles, the only exception was to do research on developing oral health promoting and preventing model related to their context. Only 37.3 percent could perform all dental health indicators in 2015. The factors that had significantly effect to the performance following dental health indicators were the perception of all 3 roles of dental nurses which were basic dental service ($p=0.001$), proactive dental health ($p<0.001$) and management and academic ($p=0.014$) ; and the practice following roles in 4 roles which were basic dental service ($p<0.001$), proactive dental health ($p=0.001$), management and academic ($p=0.003$) and community empowerment ($p<0.001$). The dental nurses who has good attitude toward health promotion in “middle and high” level had significantly higher performance following dental health indicators in 2015 than the group of “low” level ($p=0.009$).

Keywords: *role of dental nurse / dental health indicator*